PADOMES IETEIKUMS

(2019. gada 9. jūlijs)

par Bulgārijas 2019. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2019. gada konverģences programmu

(2019/C 301/02)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu [1] un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību [2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2018. gada 21. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2019. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2019. gada 21. martā. Komisija 2018. gada 21. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Bulgārija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

[1] OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
[2] OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

(2) 2019. gada ziņojums par Bulgāriju tika publicēts 2019. gada 27. februārī. Tajā tika izvērtēts, kā Bulgārija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2018. gada 13. jūlijā ([3]), turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Bulgārijas virzība uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2019. gada 27. februārī. No Komisijas veiktās analīzes secināms, ka Bulgārijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Proti, konstatētas nepilnības finanšu sektorā, kā arī liels uzņēmumu parādu līmenis un ienākumus nenesošu aizdevumu apjoms. Lai gan ir gūti panākumi nelīdzsvarotības cēloņu novēršanā, izšķiroša nozīme būs neseno reformu, kuru mērķis ir banku un nebanku finanšu sektoru uzraudzība un pārvaldība, pilnīgai īstenošanai un uzraudzībai.

(3) Bulgārija savu 2019. gada valsts reformu programmu un 2019. gada konverģences programmu iesniedza 2019. gada 24. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

(4) Attiecīgie valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([4]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas ir vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par minētā noteikuma izmantošanu Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri ESI fondu efektivitāti saista ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(5) Bulgārija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2019. gada konverģences programmā, sākot no nominālā pārpalikuma 2 % apmērā no iekšzemes kopprodukta (IKP) 2018. gadā, tiecas uz deficītu 0,3 % apmērā no IKP 2019. gadā un uz pārpalikumu 0,4 % apmērā no IKP 2020. gadā, 0,2 % 2021. gadā un 0,1 % 2022. gadā. Pamatojoties uz pārrēķināto strukturālo bilanci ([5]), vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 1 % apmērā no IKP strukturālā izteiksmē – visā programmas periodā būs pārsniegts. Saskaņā ar 2019. gada konverģences programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pakāpeniski samazināsies no 22,6 % no IKP 2018. gadā līdz 16,7 % 2022. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Pamatojoties uz Komisijas 2019. gada pavasara prognozi, sagaidāms, ka strukturālajā bilancē tiks reģistrēts pārpalikums 0,7 % apmērā no IKP 2019. gadā un 0,6 % apmērā no IKP 2020. gadā – tādējādi tiktu pārsniegts vidēja termiņa budžeta mērķis. Kopumā Padome uzskata, ka saskaņā ar prognozēm Bulgārija 2019. un 2020. gadā atbildīs Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem.

(6) Nodokļu ieņēmumi un nodokļu saistību izpilde uzlabojas, un ir ieviestas vairākas iniciatīvas. Tomēr šķiet, ka nodokļu iekasēšana ne visur uzlabojas tādā pašā tempā. Tas jo īpaši attiecas uz darbaspēka nodokļiem un sociālās apdrošināšanas iemaksām un dažām akcīzes nodokļa kategorijām. Ir arī pierādījumi, ka nedeklarēts darbs un nelikumīga degvielas tirdzniecība joprojām ir problēma. Lai vēl vairāk samazinātu joprojām lielo ēnu ekonomiku, ir ārkārtīgi svarīgi saglabāt centienus uzlabot nodokļu iekasēšanu un veikt papildu mērķtiecīgus pasākumus nolūkā risināt problēmas konkrētās nodokļu sistēmas jomās.

(7) Valdība ir veikusi pasākumus, lai uzlabotu publisko izdevumu efektivitāti. Pasaules Banka pabeidza izdevumu pārskatu attiecībā uz vairākām publiskām iestādēm (ministrijām un pašvaldībām) un divus izmēģinājuma pētījumus – vienu par policijas darbību un ugunsdzēsību un vienu par atkritumu apsaimniekošana – un sniedza arī rokasgrāmatu turpmākai valdības veiktai pārskatīšanai. 2018. gada vidēja termiņa fiskālajā stratēģijā valdība ieviesa vairākus darbības rādītājus, lai novērtētu izdevumu ietekmi dažādās politikas jomās laika gaitā un sniegtu informāciju budžeta novērtēšanai un plānošanai. Tiek sagaidīts, ka ar šīm iniciatīvām tiks uzlabota publisko izdevumu kvalitāte, efektivitāte un pārredzamība un līdz ar to sabiedrisko labumu kvantitāte un kvalitāte.

([3]) OV C 320, 10.9.2018.,7. lpp.

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([5]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, kuru Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

(8) Valsts uzņēmumi cieš no vājas korporatīvās pārvaldības, kas arī lielā mērā atspoguļojas to ekonomikas sniegumā. Sadarbībā ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) un ar Komisijas Strukturālo reformu atbalsta dienestu tiek īstenota valsts uzņēmumu korporatīvās pārvaldības tiesiskā regulējuma reforma. Reformas mērķis ir novērst pašreizējos trūkumus, saskaņojot valsts tiesību aktus ar ESAO korporatīvās pārvaldības pamatnostādnēm attiecībā uz valsts uzņēmumiem. Regulējuma pieņemšana un efektīva īstenošana nodrošinās nepārtrauktību, un tai būs izšķiroša nozīme, lai reforma būtu veiksmīga.

(9) Labvēlīgā ekonomikas vidē banku kapitāla un likviditātes rādītāji vidēji uzlabojās. Vienlaikus samazinājās nefinanšu sabiedrību ienākumus nenesoši aizdevumi, lai gan tie joprojām ir lieli. Ienākumus nenesošo aizdevumu sekundārais tirgus ir kļuvis dinamiskāks. Bulgārijas Nacionālā banka 2019. gada 30. maijā pieņēma lēmumu īstenot Eiropas Banku iestādes pamatnostādnes par ienākumus nenesošu un pārstrukturētu riska darījumu pārvaldību. Turpmāki pasākumi, kas izriet no finanšu sektora pārskatiem, ir nostiprinājuši banku sektoru, taču joprojām saglabājas dažas nepilnības. Jaunas regulatīvās iniciatīvas 2018. gadā ietvēra noteikumus par lieliem riska darījumiem un saistītu klientu noteikšanu, pretciklisko kapitāla rezervju palielināšanu un makroprudenciālo instrumentu ieviešanu attiecībā uz pasākumiem, kas orientēti uz aizņēmējiem. Turpinot likumdošanas iniciatīvas attiecībā uz saistīto pušu riska darījumiem, lai atbalstītu stabilu uzņēmējdarbības praksi, izšķiroša nozīme ir ilgstošiem uzraudzības centieniem ierobežot aizdevumus saistītām personām un sodīt par nodrošinājuma noteikumu pārkāpumiem. Banku noregulējuma režīma uzlabošana ir vēl viens pasākums, kas tiek īstenots un kas veicinās finanšu sektora noturību.

(10) Maksātnespējas reformas pabeigšana varētu palīdzēt samazināt lielo privātā sektora nenokārtoto parādu un joprojām lielo ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvaru. Daži trūkstošie elementi mazina maksātnespējas regulējuma efektivitāti un lietderību, kā rezultātā maksātnespējas procedūras ir lēnas un dārgas. Tajā pašā laikā atbilstošu uzraudzības instrumentu trūkums neļauj pienācīgi analizēt pašreizējās un jaunās pirmsmaksātnespējas un maksātnespējas procedūras un neļauj konstatēt konkrētus trūkumus vai nepilnības. Bulgārija 2018. gada oktobrī lūdza Komisijas Strukturālo reformu atbalsta dienestu palīdzēt tai veicināt maksātnespējas regulējuma reformu. Šā projekta rezultātā identificēti trūkumi maksātnespējas regulējumā un tiks sagatavots ceļvedis to novēršanai. Ir svarīgi saglabāt reformu tempu un īstenot gaidāmo ceļvedi.

(11) Bulgārija ir pieņēmusi tiesību aktu grozījumus 2018. gadā un pēc tam 2019. gadā un strādā pie tā, lai pilnībā un konsekventi tiktu transponēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 ([6]) (Ceturtā direktīva par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu). Būtu jāvelta uzmanība šo pasākumu efektīvai īstenošanai. Iestādes joprojām nav pabeigušas un paziņojušas valsts riska novērtējumu, kas ir pamats, lai izstrādātu atbilstīgas valsts politikas cīņai pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu. Turklāt nesenie notikumi banku sektorā liecina, ka ir jāuzlabo starptautisko finanšu darījumu valsts uzraudzība un jānodrošina nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas (*AML*) regulējuma efektīva izpilde. Ir labāk jānovērš korupcijas risks, jo tas ir predikatīvs nodarījums nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai. Bulgārijas iestādēm būs jāsniedz konkrēti rezultāti un jāpanāk sasniegumi, ko apliecinātu galīgie lēmumi augsta līmeņa korupcijas lietās. Finanšu izmeklēšanas izmantošana un finanšu profilēšana ir ierobežota.

(12) Tiek reformēta nebanku uzraudzība. Finanšu uzraudzības komisija sadarbībā ar Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi 2017. gada septembrī pieņēma rīcības plānu nebanku finanšu uzraudzības reformēšanai. Joprojām notiekošā rīcības plāna pilnīga un laicīga īstenošana un izpilde palīdzēs pienācīgi uzraudzīt nebanku finanšu sektoru. Ir ieviesti grozījumi sekundārajos tiesību aktos, kuru mērķis ir uzlabot vērtēšanas noteikumus un to piemērošanu. To efektīva īstenošana un izpilde atrisinātu atlikušos vērtēšanas jautājumus, kas ir apzināti iepriekš. Visbeidzot, grupas līmeņa uzraudzība joprojām ir problēma, lai nodrošinātu uz risku balstītas apdrošināšanas pietiekamu uzraudzību.

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 684/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV L 141, 5.6.2015., 73. lpp.).

(13) Automobiļu apdrošināšanas nozarē ir dažas nepilnības. Sīki izstrādāti noteikumi par kompensāciju atvieglotu saskaņotāku pieeju, tiesnešiem lemjot par atsevišķiem gadījumiem. Ilgākā termiņā šāda metodika palīdzētu samazināt izmaksas, svārstīgumu un parakstīšanas risku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas jomā. Nozares ilgtspējai nāktu par labu arī labāka cenu noteikšana, ņemot vērā klientu braukšanas vēsturi. Finanšu uzraudzības komisija ir ierosinājusi *bonus-malus* sistēmu, par kuru notiek plašas publiskas debates. Visbeidzot, "Zaļās kartes biroja" likviditāte ir radījusi būtiskas bažas, galvenokārt sakarā ar viena Bulgārijas apdrošinātāja nenomaksātiem prasījumiem. Lai nodrošinātu sistēmas uzticamību un efektivitāti, izšķiroša nozīme ir visu tās locekļu pienākumu stingrai izpildei.

(14) Infrastruktūra cieš no lieliem ieguldījumu trūkumiem. Transporta infrastruktūras pārklājums un kvalitāte ir uzlabojusies, tomēr joprojām ir zem Savienības vidējā rādītāja. Bulgārijā joprojām ir nepilnīgs Eiropas transporta tīkls. Turklāt autotransporta radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas pēdējo piecu gadu laikā ir ievērojami palielinājušās. Ir jāturpina attīstīt dzelzceļa un autoceļu posmus un attiecīgās Eiropas dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas un intelektiskas transporta sistēmas. Bulgārijā ir zems komunālo notekūdeņu savienojumu un attīrīšanas līmenis, augsts gaisa piesārņojuma līmenis, sadzīves atkritumu apglabāšanas līmenis un pārstrādes līmenis ir ievērojami zemāks par Savienības vidējo rādītāju. Ir vajadzīgi ieguldījumi, lai veicinātu ilgtspējīgu ūdens apsaimniekošanu, resursu efektīvu izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku. Turklāt ievērojamas ieguldījumu vajadzības ir tādās jomās kā enerģētika un klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām. Ekonomikas augstā energointensitāte un lēnais progress virzībā uz energoefektivitātes mērķu sasniegšanu, jo īpaši ēku sektorā, kavē uzņēmumu produktivitāti un konkurētspēju valstī. Tāpēc ir jāpastiprina centieni, lai nodrošinātu ievērojamu enerģijas ietaupījumu sasniegšanu, veicot mērķtiecīgus ieguldījumus rūpniecības, transporta un ēku sektorā. Lielāki ieguldījumi tīras enerģijas infrastruktūrā (piemēram, tīras un mazoglekļa enerģijas ražošana, starpsavienojumi un viedtīkli) saskaņā ar prioritātēm, kas izklāstītas Bulgārijas valsts klimata un enerģētikas plāna projektā, palīdzētu vēl vairāk uzlabot ekonomikas vispārējo konkurētspēju un cilvēku dzīves kvalitāti.

(15) Neraugoties uz publiskā pētniecības budžeta palielinājumu 2018. gadā, pētniecības un izstrādes izdevumi joprojām ir ļoti nelieli gan privātajā, gan publiskajā sektorā. Privātus ieguldījumus pētniecībā un izstrādē galvenokārt veic lieli starptautiski uzņēmumi, un tie koncentrējas galvaspilsētas reģionā. Lēnā reformu īstenošana un liela sadrumstalotība pētniecības, izstrādes un inovācijas sistēmā kavē pētniecības un izstrādes ieguldījumu lomu produktivitātē un izaugsmē. Daudzu universitāšu un pētniecības institūtu rezultāti augstas kvalitātes zinātnisko pētījumu jomā joprojām ir vāji. Zinātnes un uzņēmējdarbības saites joprojām ir ļoti vājas, un cilvēkkapitāla pieejamība pētniecības un izstrādes sistēmā rada nopietnas bažas. Kopas un to potenciāls Bulgārijā ir nepietiekami attīstīti, jo tām bieži trūkst kritiskās masas. Turpmākas reformas apvienojumā ar efektīvu pārvaldību un efektīvākiem publiskiem ieguldījumiem var palielināt ietekmi uz produktivitāti un uzlabot ekonomikas konkurētspēju. Turklāt uzņēmumu digitalizācijas palielināšana un jaunu uzņēmējdarbības modeļu ieviešana ir ļoti svarīga valsts produktivitātei.

(16) Valsts pārvaldes un e-pārvaldes reformas joprojām ir lēnas un nesniedz pietiekamus uzlabojumus, savukārt uzņēmējdarbības vide joprojām ir vāja. Ir pieņemti vairāki reformu pasākumi, bet to praktiskā īstenošana kavējas. Iestāžu trūkumi, regulējuma nenoteiktība, korupcija un nepietiekama darbaspēka pieejamība joprojām ir galvenie šķēršļi ieguldījumiem. Publiskā sektora pārvaldībai varētu nākt par labu vairāk pārredzamības, skaidrāki noteikumi un ilgtermiņa perspektīva. Nepilnības vērojamas arī produktu testēšanas un drošuma jomā, jo finanšu resursi un cilvēkresursi ir ierobežoti. Turklāt, lai gan lielākā daļa valsts iepirkuma stratēģijā iekļauto pasākumu ir pieņemti, to īstenošanai ir vajadzīga pastāvīga uzraudzība, kontrole un novērtējums. Biežais tiešas līgumu piešķiršanas izmantojums un lielais atsevišķo piedāvājumu skaits apdraud sistēmas pārredzamību un efektivitāti. Publiskā iepirkuma sektora administratīvā spēja ir pastāvīgi risināms uzdevums, tāpat kā publisko pircēju profesionalizācija un kopēji pirkumi. Ievērojamā kavēšanās ar elektroniskā iepirkuma ieviešanu kavē vēl vairāk uzlabot publiskā iepirkuma procesu pārredzamību un efektivitāti.

(17) Situācija darba tirgū ir uzlabojusies, taču vēl joprojām ir problēmas. Nodarbinātības līmenis ir sasniedzis augstāko līmeni, kopš Bulgārija pievienojās Savienībai, un bezdarba līmenis ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju. Neraugoties uz šo pozitīvo attīstību, dažas grupas, piemēram, mazkvalificēti darba ņēmēji, jaunieši, romi un personas ar invaliditāti, joprojām saskaras ar grūtībām atrast darbu. Tiek īstenoti īpaši pasākumi, lai atbalstītu ilgtermiņa bezdarbniekus, kuri 2018. gadā veidoja 3 % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Efektīvu un ilgtspējīgu informēšanas pasākumu, aktīvas darba tirgus politikas un integrētas nodarbinātības un sociālo pakalpojumu apvienojums varētu uzlabot nelabvēlīgā situācijā esošo grupu nodarbināmību un darba atrašanas iespējas.

(18) Bulgārijas prasmju trūkuma pieaugums attaisno ievērojamus ieguldījumus. Jauniešiem, iespējams, būtu vieglāk atrast darbu, ja tiktu uzlabota stažēšanās un māceklības kvalitāte un efektivitāte. Turklāt pieaugušo iedzīvotāju līdzdalība prasmju pilnveides un pārkvalificēšanas pasākumos ir ļoti zema. Neraugoties uz pasākumiem, kas uzsākti, lai veicinātu digitālo prasmju attīstību, Bulgārijas digitālo pamatprasmju līmenis (29 % cilvēku ir digitālās pamatprasmes, salīdzinot ar Savienības vidējo rādītāju 57 %) joprojām ir viens no zemākajiem Savienībā.

(19) Neraugoties uz Starptautiskās Darba organizācijas konvencijas ratificēšanu attiecībā uz minimālās algas noteikšanu un vairākām sarunu kārtām 2018. gadā, darba devējiem un arodbiedrībām joprojām ir atšķirīgi viedokļi par kritērijiem, kas jāpiemēro, nosakot minimālo algu. Iespējams panākt lielāku vienprātību par objektīvu un pārredzamu atalgojuma noteikšanas mehānismu. Lai gan sociālo partneru iesaiste politikas un reformu izstrādē un īstenošanā, šķiet, ir palielinājusies, joprojām ir nepieciešams pastāvīgs atbalsts pastiprinātam sociālajam dialogam.

(20) Izglītības rezultāti joprojām ir zemi, un tos joprojām spēcīgi ietekmē vecāku sociālekonomiskais statuss. Tas atspoguļo problēmas, kas saistītas ar izglītības un apmācības sistēmas kvalitāti un iekļautības līmeni. Bulgārija veic nepietiekamus ieguldījumus izglītībā, jo īpaši pirmsskolas un sākumskolas izglītībā – divas jomas, kas ir noderīgas, lai no agrīna vecuma radītu vienlīdzīgas iespējas. Līdzdalība kvalitatīvā agrīnā pirmsskolas izglītībā un aprūpē ir zema, jo īpaši attiecībā uz romiem un bērniem no citām nelabvēlīgā situācijā esošām grupām. Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītājs joprojām ir augsts, un tas negatīvi ietekmē turpmākās nodarbinātības iespējas un darba tirgus rezultātus. Profesionālās izglītības un apmācības atbilstība darba tirgus vajadzībām un duālās profesionālās izglītības un apmācības pieejamība joprojām ir nepietiekama. Lai arī tiek veikti daži pasākumi, ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai nodrošinātu, ka augstākās izglītības iestāžu absolventu prasmju kopums var konsekventi novērst īstermiņa un vidēja termiņa prasmju trūkumu. Ir ieviesti daži pasākumi skolotāju pārkvalificēšanai un profesijas pievilcīguma palielināšanai. Tomēr skolotāju sākotnējās izglītības un tālākizglītības programmas ir vēl vairāk jāpastiprina, un joprojām ir jāpieliek pūles, lai uzlabotu izglītības darbinieku darba apstākļus.

(21) Bulgārijā joprojām ir liela ienākumu nevienlīdzība un augsts nabadzības vai sociālās atstumtības risks. Lai gan nabadzības vai sociālās atstumtības līmenis samazinās, 2018. gadā tas bija 32,8 %, kas joprojām ievērojami pārsniedz Savienības vidējo rādītāju. Sociālā nodrošinājuma sistēma neattiecas uz visiem nodarbinātajiem, un sociālās aizsardzības sistēma nav pietiekama, lai risinātu nozīmīgās sociālās problēmas. Tas atspoguļo sociālo izdevumu zemo līmeni, sociālo pakalpojumu nevienmērīgo pieejamību visā teritorijā un nodokļu sistēmas ierobežoto pārdales ietekmi. 2018. gadā bagātāko 20 % iedzīvotāju ienākumi bija 7,7 reizes lielāki nekā nabadzīgāko 20 % iedzīvotāju ienākumi, kas joprojām ir viens no augstākajiem rādītājiem Savienībā. Neraugoties uz dažiem pasākumiem, minimālo ienākumu atbilstība un aptvērums joprojām ir ierobežots un joprojām trūkst objektīva mehānisma, lai to regulāri atjauninātu. Sociālos dienestus kavē zema kvalitāte, integrētas pieejas trūkums attiecībā uz aktīvu iekļaušanu. Joprojām pastāv atšķirības piekļuvē sociālajiem pakalpojumiem, veselības aprūpei un ilgtermiņa aprūpei. Tas mazina viņu spēju sniegt visaptverošu atbalstu visneaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, piemēram, romiem, bērniem, vecāka gadagājuma cilvēkiem, personām ar invaliditāti un lauku iedzīvotājiem. Daļai iedzīvotāju ir grūtības atrast cenas ziņā pieejamu mājokli. Tāpēc ir jāpieliek pūles, lai veicinātu aktīvu iekļaušanu, sekmētu neaizsargāto grupu, tajā skaitā romu, sociālekonomisko integrāciju, uzlabotu piekļuvi kvalitatīviem pakalpojumiem un novērstu materiālo nenodrošinātību.

(22) Veselības aprūpes nozarei joprojām ir zems publisko izdevumu līmenis. Bulgārijas iedzīvotāji saskaras ar ierobežotu piekļuvi veselības aprūpei, ko rada ierobežotu resursu nevienādais sadalījums un zems veselības apdrošināšanas segums. Personīgie maksājumi ir ievērojami, jo tiem ir jākompensē zemais publisko izdevumu līmenis. Ģimenes ārstu nelielā pieejamība ierobežo primārās veselības aprūpes sniegšanu. Ir ievērojams medmāsu trūkums, kuru skaits uz vienu iedzīvotāju ir viens no zemākajiem Savienībā. Valsts veselības stratēģijas ātrāka un efektīvāka īstenošana palīdzētu novērst šos trūkumus.

(23) Saskaņā ar sadarbības un pārbaudes mehānismu Komisija turpina uzraudzīt tiesu iestāžu reformu un cīņu pret korupciju un organizēto noziedzību Bulgārijā. Tādēļ šīs jomas nav iekļautas Bulgārijai adresētajos ieteikumos, taču tās ir būtiskas, lai valstī attīstītu pozitīvu uzņēmējdarbības vidi. 2018. gada novembra sadarbības un pārbaudes mehānisma ziņojumā tika norādīts, ka Bulgārija ir turpinājusi īstenot centienus, kuru mērķis ir reformēt tiesu sistēmu un novērst trūkumus cīņā pret korupciju un organizēto noziedzību, bet ir vajadzīgi turpmāki centieni vairākās jomās. Komisija 2019. gada rudens sākumā plāno atkārtoti novērtēt progresu.

(24) Savienības līdzekļu plānošana laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam varētu palīdzēt novērst dažus no ieteikumos konstatētajiem trūkumiem, jo īpaši jomās, uz kurām attiecas 2019. gada ziņojuma par valsti D pielikums. Tas ļautu Bulgārijai pēc iespējas labāk izmantot minētos līdzekļus konkrētajās nozarēs, ņemot vērā reģionālās atšķirības. Svarīgs priekšnoteikums šā ieguldījuma veiksmīgai īstenošanai ir tas, ka tiek uzlabotas valsts administratīvās spējas pārvaldīt minētos līdzekļus.

(25) Komisija 2019. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Bulgārijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2019. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2019. gada konverģences programmu, 2019. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Bulgārijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ir ņēmusi vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Bulgārijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(26) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2019. gada konverģences programmu, un tās atzinumā ([7]) ir norādīts, ka sagaidāms, ka Bulgārija Stabilitātes un izaugsmes paktu būs ievērojusi.

(27) Padome ir izskatījusi 2019. gada valsts reformu programmu un 2019. gada konverģences programmu, ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu. Padomes ieteikumi, kas sagatavoti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti 2. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Bulgārijai 2019. un 2020. gadā rīkoties šādi:

1. Uzlabot nodokļu iekasēšanu, veicot mērķtiecīgus pasākumus tādās jomās kā degviela un darbaspēka nodokļi. Uzlabot valsts uzņēmumu korporatīvo pārvaldību, pieņemot un īstenojot turpmākos tiesību aktus.

2. Nodrošināt banku sektora stabilitāti, pastiprinot uzraudzību, veicinot aktīvu, tostarp banku nodrošinājumu, atbilstošu novērtēšanu un veicinot ienākumus nenesošu aizdevumu sekundārā tirgus darbību. Nodrošināt *AML* regulējuma efektīvu uzraudzību un izpildi. Stiprināt nebanku finanšu sektoru, efektīvi īstenojot uz risku balstītu uzraudzību, nesen pieņemtās vērtēšanas pamatnostādnes un grupas līmeņa uzraudzību. Īstenot gaidāmo ceļvedi, lai novērstu nepilnības, kas konstatētas maksātnespējas regulējumā. Veicināt automobiļu apdrošināšanas nozares stabilitāti, risinot tirgus problēmas un novēršot atlikušos strukturālos trūkumus.

3. Ar ieguldījumiem saistītu ekonomikas politiku koncentrēt uz pētniecību un inovāciju, transportu, jo īpaši uz tā ilgtspēju, ūdens, atkritumu un enerģētikas infrastruktūru un energoefektivitāti, ņemot vērā reģionālās atšķirības, un uzņēmējdarbības vides uzlabošanu.

([7]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

4. Uzlabot nodarbināmību, stiprinot prasmes, tostarp digitālās prasmes. Uzlabot izglītības un apmācības kvalitāti, atbilstību darba tirgus vajadzībām un iekļautības līmeni, jo īpaši attiecībā uz romiem un citām nelabvēlīgā situācijā esošām grupām. Risināt sociālās iekļaušanas jautājumus, izmantojot uzlabotu piekļuvi integrētiem nodarbinātības un sociālajiem pakalpojumiem un efektīvāku minimālo ienākumu atbalstu. Uzlabot piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem, tajā skaitā samazinot personīgos maksājumus un risinot veselības aprūpes speciālistu trūkuma problēmu.

Briselē, 2019. gada 9. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
M. LINTILÄ